

VAN STOLKPARK KOERIER

Nieuwsblad van en voor alle bewoners van het Van Stolkpark en de Scheveningse Bosjes
Uitgave van de Wijkvereniging 'Van Stolkpark'

21

20e jaargang nr. 82 - oktober 1999

Villa Nieuw Rijswijk

Na de aanleg van de Eerste Parkweg komt geleidelijk aan het bouwen van huizen langs de weg op gang. Architect en bouwondernemer P.F.W. Mouton bouwt in 1875 het ontwerp voor Van Stolkweg 1a/b/c, Villa Adriana (later Carmen Sylva). In 1876 bouwt hij Villa Eletta, Van Stolkweg 3 en in 1879 Villa Nieuw-Eemwijck, later Louise. Op 14 april 1881 koopt de broodbakker Theodorus Aloysius Friezen voor f 17.898 twee naast elkaar gelegen stukken bouwgrond van de timmerman Willem Lamkamp. Vol goede moed begint hij met de bouw van twee villa's Parkweg en Van Stolkweg 7. Na zijn

Nieuw Rijswijk omstreeks 1900

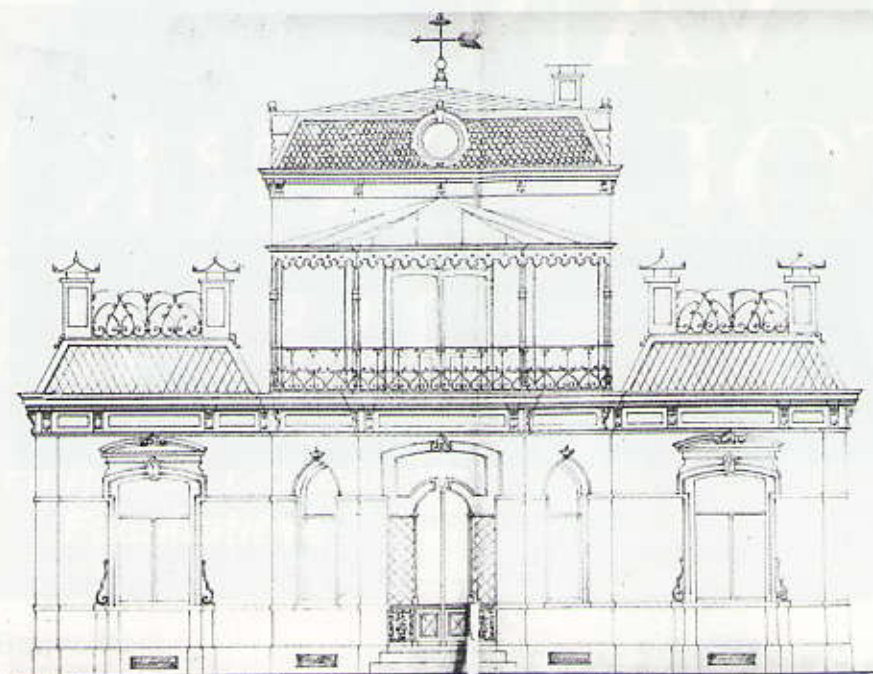
DUBBEL-JUBILEUM

125 jaar geleden begon de aanleg
van het Van Stolkpark

25 jaar werkt de Wijkvereniging aan het behoud

TENTOONSTELLING EN BOEK

zie pagina 6-7

Geveltekening van
Nieuw Rijswijk (1881)

etage. Rondom de villa ligt een erf en een grote, sierlijk aangelegde tuin. Willem Lamkamp wordt voor f 13.850 eigenaar van beide projecten, Parkweg 4 en Van Stolkweg 7. Zes jaar later, op 2 maart 1888, verkoopt Lamkamp Van Stolkweg 7 voor f 11.700 aan Pieter Cornelis Hinze. De villa is dan al jaren voor f 700 's jaars verhuurd aan Adèle (voluit Adelaide Cornelia Henriette) Gaymans, die zich hier op 30 juni 1888 definitief zal vestigen. Adèle Gaymans heeft dan net haar loopbaan als succesvol institutrice in Rijswijk afgesloten.

Instituut Gaymans

Adèle Gaymans is in 1823 in Oostende geboren als het oudste van de elf kinderen van de inspecteur van

overlijden in 1883 is zijn echtgenote genoodzaakt de twee villa's in aanbouw op 11 en 18 september 1882 te laten veilen.

Bij de veiling wordt Van Stolkweg 7 aangeprezen als 'een hecht, sterk en weldoortimmerd huis, dat ingericht is tot zomer- en winterverblijf, uitmuntend ingericht, voorzien van gas en waterleiding'.

Het huis beschikt over een souterrain, waarin de keuken, kelder, mangelkamer, en een bergplaats voor brandstoffen zijn ondergebracht. De beletage of eerste verdieping bevat een veranda

voor het huis, drie salons en suite, een koepelvormig plafond en een achterkamer, en in drie van de vier kamers een marmeren schoorsteenmantel. De tweede verdieping telt een voorkamer met marmeren schoorsteenmantel met een groot overdekt balkon, en de derde verdieping drie kamers waarvan twee met stookplaatsen en een zolder. In alle kamers is een fraai plafond. Op alle verdiepingen zijn vaste kasten aangebracht. Privaten (toiletten) zijn er in het souterrain, op de eerste en tweede

Anneke Landheer over Van Stolkweg 7

Rijksbelastingen Jan Joost Christiaan Gaymans en Eldine Aldegonde Pielat van Bulderen. Veel geld voor opleiding van de kinderen was er niet, slechts

voor één zoon was er een universitaire opleiding weggelegd.

In 1864 komen Adèle en haar jongere zusje Jeanne uit Indië terug naar Nederland. Haar moeder, sinds 1850 weduwe, woont al vanaf 1853 met de jongste vijf kinderen aan de Voorstraat in Delft.

Adèle is niet van plan thuis te blijven zitten. Ze neemt in

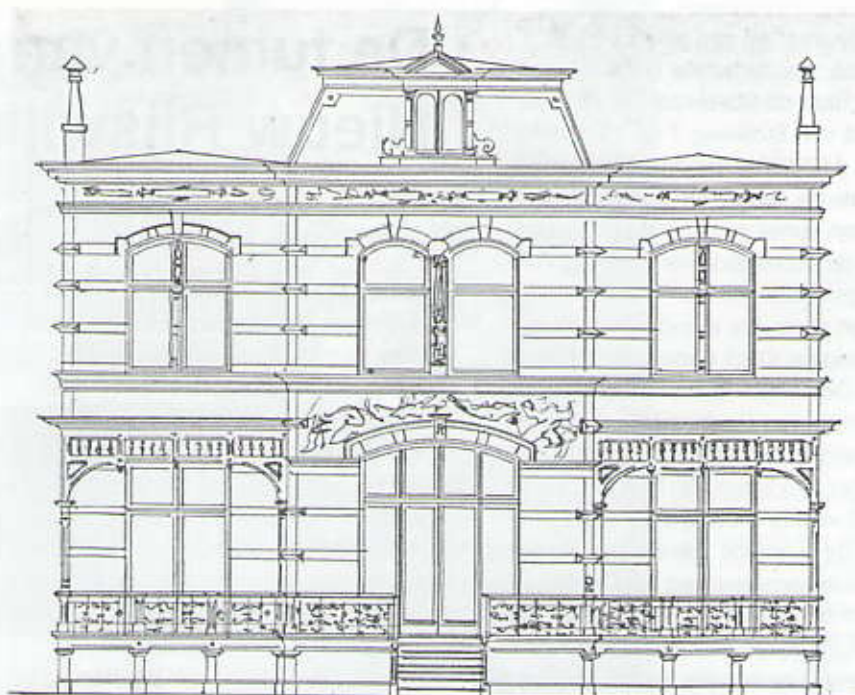

Instituut Gaymans,
hoek Herenstraat-
Tollensstraat in
Rijswijk,
omstreeks 1885

Tekening van de verbouwing in 1888

1864 de school over die mejuffrouw H.H. van Daalen Wetters in Rijswijk op de hoek Herenstraat/Tollensstraat leidt. De school telt in 1863 24 leerlingen in alle leeftijdscategoriën, twee van 6-9 jaar, zeven van 9-12 jaar en vijftien boven de 12 jaar. De school krijgt de naam Instituut Gaymans, en Adèle wordt institutrice.

De school zelf is een niet gesubsidieerde school voor meer uitgebreid lager onderwijs, waar de 'kostleerlingen' - alle meisjes zijn intern - onderwijs krijgen in de Hollandse, Franse, Engelse, Duitse en Italiaanse taal, schrijven, rekenen, aardrijkskunde, geschiedenis, natuurkunde en vormleer. Het schoolgeld per kind bedraagt f 75 per jaar. De kostschool staat onder leiding van mejuffrouw Gaymans

In 1888 besluiten Adèle en Jeanne het was rustiger aan te gaan doen. De leiding van het instituut dragen ze dan over aan Jacoba Alexandrina Lorentz.

de naam Nieuw Rijswijk krijgt. In 1889 komt Jeanne Baptista Gelrica Gaymans naar Nieuw Rijswijk. Na het overlijden van haar zuster Adèle in

1891 maakt ze van het huis een gastvrij onderdak voor familieleden en kennissen die met buitenlands verlof in Nederland vertoeven. Het huis zelf heeft ze op 1 mei 1896 voor f 28.500 kunnen kopen. Na het overlijden van Jeanne Gaymans wordt Villa Nieuw Rijswijk op 1 september

Nieuw Rijswijk omstreeks 1920. Een van de veranda's is dichtgebouwd

als 'hoofdonderwijzeres'. Haar zuster Jeanne Baptista Gelrica geeft Franse les, de Italiaanse Amalia Foretti verzorgde Italiaanse les, de Engelse Alice Swaby Smith Engelse les en Clara Bleich Duitse les. In 1875 is het aantal leerlingen gegroeid tot 35. Tot 1888 hebben ruim honderd meisjes uit binnen- en vooral uit het buitenland de school bezocht.

Villa Nieuw Rijswijk

De villa die Adèle en Jeanne aan de Van Stolkweg in Scheveningen gehuurd hebben wordt al enkele jaren bewoond door Margaretha Johanna Bodde-Haentjens Dekker, een vriendin van de zusters en haar kinderen. In 1888 vestigt Adèle zich voorgoed in de villa, die om de herinnering aan instituut en Rijswijk levendig te houden

1915 voor f 28.000 verkocht aan Marten Hoos, groothandelaar in Voorburg. Voordat Hoos de villa betreft laat hij aan de achterkant flink uitbreiden. In augustus heeft hij al een plan ingediend om over de gehele breedte van het huis de eetkamer en de keuken te laten verlengen, net als de daarboven gelegen kamers. Zo wordt het mogelijk op zolder een

slaapkamer en een strijkkamer te maken. Als de familie Hoos vijf jaar later naar de Statenlaan 31 verhuist wordt Van Stolkweg 7 op 18 april 1921 voor f 97.500 eigendom van Joseph Mozes de Jongh. De Jongh laat het houten terras met trap en balustrade aan de achterzijde van het huis vervangen door een aan drie kanten afgesloten serre, die afgedekt wordt met draadglas. Op 1 december 1921 vestigen De Jongh en zijn echtgenote Mathilde van Raalte zich vanuit Rotterdam in Villa Nieuw Rijswijk. Na het overlijden van haar man eind 1937 vestigt mevrouw De Jongh zich aan de overzijde van de Van Stolkweg, op Scheveningseweg 58. De villa verhuurt zij aan Arnold Hendrik Oosterholt, die hier met zijn vrouw Geertrui Steehouder en hun vijftienjarige zoon Jan op 19 september 1938 komt wonen. Ze blijven nog tot diep in de oorlog op Nieuw Rijswijk wonen. Ondanks de evacuatie wonen zij er, omdat het niet lukt elders woonruimte te vinden.

Na de oorlog wordt de N.V. Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen Verzicht op 14 april 1947 voor f 60.000 eigenaar van de villa. Voor dat bedrag verwerft Verzicht niet alleen de eigendom van Nieuw Rijswijk, maar ook van Parkweg 2 en de Rijksbijdrage in de oorlogsschade die voor beide panden is toegerekend ad f 6300. De nieuwe eigenaar verhuurt Nieuw Rijswijk eerst voor lange tijd, het laatst aan de ambassade van Pakistan.

Op 27 november 1974 verkoopt Verzicht de villa aan de uitgever Anton Lambertus Adrianus van Rooijen. Veertien jaar later verkoopt Van Rooijen de villa aan het echtpaar Brandsma-Michaëlis, die het pand laten restaureren. In 1993 wordt villa Nieuw Rijswijk eigendom van de huidige eigenaar, die onlangs bij een verbouwing een deel van de oorspronkelijke dakopbouw hersteld heeft.

Bronnen: Kadaster, Bevolkingsregister Gemeente-Archief Rijswijk M.J. van den Berge, red. Geschiedenis van Rijswijk, 1997.

De tuinen van Nieuw Rijswijk

Achter de villa's in het Van Stolkpark gaan vaak onvermoed grote en fraaie tuinen schuil. Zo ook bij Nieuw Rijswijk. De tuin is aangelegd met een 'vista' vanuit de serre en vanuit het achterhuis, waardoor de tuin nog dieper lijkt dan hij al is. Achter het terugspringende middendeel van het huis, de trappartij met ramen, ligt beschut de vijver met fontein, omringd door forse bladplanten. De paadjes die de zichtassen vormen, lijken te eindigen bij de bomen aan het eind van de tuin.

Lijken, want je kan rondwandelen en de zomerbloemen bekijken die Lies Krans ieder jaar zaait in een border die verscholen ligt achter het met struiken omzoomde grasveld.

De tuin behoudt het hele jaar zijn structuur. Niet alleen door de paden en terrassen, maar ook door de vele groenblijvende struiken. Ze zijn er zowel in strak geschoren, als in losse, natuurlijke vorm en geven zo een boeiend contrast. Veel van de bladverliezende bomen en struiken die gekozen zijn voor de tuin zijn besdragers, bedoeld om nog meer vogels de tuin en de nestkastjes in te lokken. Vogelgeluid en het water van de fon-

De verschillende soorten blad maken de tuin boeiend, herhaling zorgt voor evenwicht

Zicht op de vijver met fontein en het zonnige terras

Nieuw Rijswijk in de winter

De buxusbollen zijn, net als in de voortuin, het blijvend element. Als de rozen en de ijle bloemen verdwenen zijn, is de tuin sterk door het groene stramien

tein zijn 's ochtends vroeg de enige geluiden

De achtertuin en de voortuin van Nieuw Rijswijk vormen een groot contrast: achter is het zonnig, kleurig, informeel, voor ligt een formele buxustuin in de schaduw van de Scheveningse Bosjes. Stijlvol. Passend bij de voorgevel. Een van de voortuinen die al een paar keer uitverkoren werd door de jury van de Koninklijke Maatschappij Tuinbouw en Plantkunde vanwege de sterke opbouw en de verzorgde indruk.

Het lange pad geeft de tuin diepte

Tentoonstelling en boek over

Dit jaar is het 125 jaar geleden dat een begin werd gemaakt met de aanleg van het Van Stolkpark. De afgelopen kwart eeuw heeft de Wijkvereniging 'Van Stolkpark' gewerkt aan het behoud van de unieke wijk. Twee jubilea, die worden gevierd met een tentoonstelling en de uitgave van een boek onder de titel 'Romantisch buiten wonen in de stad. 125 Jaar Van Stolkpark. Beide hebben ze de geschiedenis van de wijk als onderwerp. De tentoonstelling kwam tot stand door samenwerking tussen het bestuur van de wijkvereniging en het Haags Historisch Museum. Het boek is geschreven door Anneke Landheer-Roelants, bekend van de artikelen over verschillende huizen in de wijk in de Koerier.

De tentoonstelling

Op de tentoonstelling is aan de hand van topografische kaarten, documenten en maquettes te zien hoe de wijk zich heeft ontwikkeld. Ook de Scheveningse Bosjes, behorend tot de wijk, en de omgeving worden belicht. Schilderijen, tekeningen en foto's tonen hoe de Bosjes met Madurodam en de Bataaf, de Scheveningseweg en het Kanaal naar Scheveningen er vroeger uitzagen. Het leven van bewoners, onder wie kunstenaars als Christoffel Bisschop, Johannes Bosboom en Paul Gabriël en beroemdheden als de kunstverzamelaar mevrouw Helene

gebonden en rijk geïllustreerd in kleur en zwart/wit, telt 272 pagina's en kost bij intekening tot 22 december 1999 f 49,95, daarna f 59,95. Een intekenbon voor het boek vindt u op pagina 7.

De geschiedenis in 't kort

Het Van Stolkpark is aangelegd op initiatief van de uit Rotterdam afkomstige Mr. Thomas Van Stolk, die zich in 1858

als advocaat in Den Haag vestigde. Hij kocht stukken duingrond met aardappelveldjes ten oosten van de Scheveningseweg en gaf de Haarlemse tuinarchitect Zocher

hotels en instituten. In 1931 werd het Vrijzinnig-Christelijk Lyceum in de wijk gevestigd.

Vesting Scheveningen

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het Van Stolkpark onderdeel van de 'Vesting Scheveningen'. Dit had tot gevolg dat steeds meer bewoners de wijk moesten verlaten. Hun plaats werd ingenomen door militairen die werkzaam waren bij de hier gevestigde Duitse hoofdkwartieren. Ook werden verschillende villa's om de Waterpartij afgebroken. De Waterpartij zelf werd onderdeel van de Atlantikwall. Na de oorlog bleek dat veel panden oorlogsschade hadden opgelopen. Een groot aantal bewoners kon hier niet meer terugkeren, omdat hun villa gevorderd was door de Nederlandse overheid als kantoor of rusthuis. Ook

Van 23 december 1999 tot 13 maart 2000 is in het Haags Historisch Museum de tentoonstelling 'Romantisch buiten wonen in de stad'. 125 jaar Van Stolkpark' te zien. Op een nader te bepalen datum in januari is er 'open huis' voor de leden en vrienden van de Wijkvereniging.

Romantisch buiten wonen in de stad

Krölller-Müller, komt tot leven dankzij hun portretten, memorabilia en enkele interieuronderdelen. Uiteraard wordt het werk van de jubilerende wijkvereniging belicht.

Het boek

Het boek, dat uitgegeven wordt door Uitgeverij Matrijs in samenwerking met de wijkvereniging, schetst een beeld van de bewoningsgeschiedenis. Unieke archiefstukken en genealogisch onderzoek tonen welke relaties er waren tussen de bewoners. Bovendien beschrijft het welke kunstenaars er eens in de wijk woonden. De uitgave,

opdracht een slingerend lanenstelsel en een beplantingsplan te ontwerpen. In 1874 werd de eerste villa gebouwd. De eerste huizen waren bescheiden van opzet. Ze waren veelal bedoeld als buitenhuis. Al spoedig ging men echter grotere villa's bouwen voor permanente bewoning.

Onder de eerste bewoners waren relatief veel Rotterdammers, onder wie familieleden en kennissen van Van Stolk. Tal van zakenlieden pendelden geregeld met tram en trein op en neer van hun huis in het Van Stolkpark naar hun kantoor in de Maasstad. Naast woonhuizen verzezen ook enkele

was een groot aantal bewoners gedwongen inwoning te nemen omdat er gebrek aan woonruimte was. In- en uitwendig werd aan de huizen vaak veel vertimmerd, terwijl tuinen werden ingericht als parkeerplaats. Sommige villa's maakten plaats voor appartementengebouwen. In de jaren zeventig begonnen steeds meer bewoners in te zien dat de wijk een uniek karakter heeft en dat schaalvergroting en weinig passende nieuwbouw een bedreiging vormden.

Karakter

Hoewel de huizen niet getekend zijn door beroemde architecten, zijn ze wel met veel zorg ontworpen en uit ruime beurs gebouwd. Ze zijn heel

125 jaar Van Stolkpark

karacteristiek voor de tijd waarin ze ontstonden. De wijk geeft een uniek beeld van de bouwstijlen die rond de eeuwwisseling in de mode waren, achtereenvolgens het eclecticisme, de neorenaissance en het traditionalisme. De in 1974 opgerichte wijkvereniging heeft zich veelal met succes verzet tegen afbraakplannen en de 'kantori-

sering'. De laatste decennia is de belangstelling en waardering van monumentenzorgers voor de wijk sterk toegenomen. Een groot aantal villa's geniet inmiddels bescherming via de Monumentenwet. Bovendien is ook het belang van de wijk als totaal onderkend: het samenspel van bebouwing, wegeaanleg, straatmeubilair en

groen dat het Van Stolkpark tot een uniek ensemble maakt. Het Van Stolkpark is dan ook in 1996 aangewezen als beschermd stadsgezicht. Daarmee is het het eerste door het Rijk beschermde stadsgezicht uit de periode 1850-1940.

BON

Romantisch buiten wonen in de stad

125 JAAR VAN STOLKPARK

Bestel nu het rijk geïllustreerde, door Anneke-Landheer-Roelants geschreven boek (272 pagina's) over uw eigen wijk met f10 korting

intekenprijs tot 22 december 1999 f49,95, daarna f 59,95

De heer/mevrouw

Adres (geen postbusnummer)

Postcode/woonplaats

Bestelt ex. van de uitgave 'Romantisch buiten wonen in de stad. 125 jaar Van Stolkpark'.

De bon kunt u zonder postzegel toesturen aan Uitgeverij Matrijs, Antwoordnummer 4121, 3500 VB Utrecht. Eind december ontvangt u het boek zonder verdere verzendkosten. Ingesloten is een acceptgiro waarmee u kunt betalen. U kunt de bon ook inleveren bij de boekhandel. Het boek ligt daar dan eind december voor u klaar.

Van Stolkweg in de steigers

Opmerkelijk is, dat aan de Van Stolkweg in de afgelopen tijd druk gebouwd is, nu gebouwd wordt of in de komende tijd gaat worden. Meestal met positief resultaat. Als we alles eens op een rij zetten, krijgen wij het volgende beeld: Villa Eletta, Van Stolkweg 3, wisselde in 1996 van eigenaar en werd in de daaropvolgende periode fraai gerestaureerd; Villa Louise, Van Stolkweg 5, en

Rijksmonument, wordt nu flink onderhanden genomen; Villa Nieuw Rijswijk, Van Stolkweg 7 - hier is herstel van de oorspronkelijke dakopbouw en zinken bekleding in voorbereiding; Villa Irene, Van Stolkweg 11, dat in 1969 werd verbouwd tot kantoor met dienstwoning is in de afgelopen jaren na een ingrijpende restauratie weer als woonhuis ingericht; daarbij werd ook de tuin, die geheel verhard was als parkeerruimte, hersteld; Villa Hermina, Van Stolkweg 15a, dat de laatste jaren vrijwel leeg stond, is in de afgelopen maanden met zorg hersteld tot woonhuis annex kantoor; Alla Bella Vista, Van Stolkweg 16, werd in 1997, na een grondige restauratie, waarbij het uiterlijk van het gebouw in oude stijl werd hersteld, weer als kantoor in gebruik genomen; Garage Van Stolkweg 18 werd voorzien van een aan de omgeving aangepast hekwerk rond het voorterrein; Villa Wilhelmina, Van Stolkweg 28, werd kortelings, na jaren als kantoor en magazijn te hebben gediend, weer in gebruik genomen als woonhuis, na aanpassing aan

hedendaagse eisen; ook de tuin werd heringericht; Villa Austria, Van Stolkweg 29a, kreeg in de afgelopen maanden een nieuwe dakbedekking van originele leien; Villa Nelly, Van Stolkweg 30, krijgt nu ook een grote beurt, nadat enkele jaren geleden de hoogbejaarde bewoonster was overleden; Villa Orania, Van Stolkweg 35, beleefde dit jaar als 'stu-

Villa Esmeralda, Hogeweg 4, is voorzien van een nieuw dak met speciaal gebakken pannen (foto Anneke Landheer)

Villa Louise, Van Stolkweg 5, nu in de steigers (Collectie Gemeente-Archief)

diehuis' een eerherstel, nadat 'de oude villa' de laatste jaren een wat vergeten bestaan had geleid in de schemering van het steeds groter wordende VCL.

Villa Sonnehoeck, Van Stolkweg 34

In december 1998 schreven wij, dat wij 'voorlopig hoopvol gestemd' waren over de plannen Villa Sonnehoeck met vier luxe appartementen tot nieuw leven te brengen. Ook de Welstandscommissie 'waardeert het herstellen van de oorspronkelijke functie' bij de bespreking van het voorlopige plan ('beginselaanvraag') op 11 november 1998.

Nu moeten wij helaas schrijven, dat wij dit jaar in die verwachting ernstig teleurgesteld zijn. Hierin staan wij niet alleen. Op 20 april 1999 wijst de Welstandscommissie een gewijzigd bouwplan af, omdat de dakramen in de rechterzijgevel en de voorgevel 'een veel te grote aantasting van het dakvlak bij dit gebouw met een zorgvuldige architectuur in het beschermd stadsgezicht' betekenen. Het gewijzigde bouwplan was op 9 april ingediend, nadat wij er op 4 maart bij de gemeente aandacht voor hadden gevraagd, dat de bouwvergunning niet werd nageleefd. Alsof er niets gebeurd is,

wordt vervolgens zonder vergunning een begin gemaakt met een verhoging van het dakvlak. Een daarvoor op 28 juni 1999 alsnog gevraagde bouwvergunning acht de Welstandscommissie 'uit verhouding met het bestaande dak

en daarmee een onaanvaardbare aantasting van de architectuur' en wordt dus ook niet 'doorgelaten'. Op 16 juli 1999 weigert de gemeente de gevraagde bouwvergunning. De veel te grote dakramen en het verhoogde dakvlak zijn nog niet verwijderd. Wel is intussen weer een gewijzigde bouw-

wachte schade aanzienlijk kon worden beperkt. Er kwamen minder agressie-ogende, donkergroen geverfde tuinhekken in de achtertuin. De kastanjes konden worden behouden door een andere plaatsing van de beveiligings-

camera's. Het hek aan de voorzijde is weliswaar nog te hoog, doch niet zwart, maar eveneens donkergroen geverfd.

De lage uitbouw blijft voorlopig gehandhaafd. Om de bouw daarvan mogelijk te maken loopt nu een - langzamerhand bij alle lezers bekende - artikel 19- procedure. Gedeputeerde Staten hebben intussen op 24 augustus een 'verklaring van geen bezwaar' afgegeven.

Een bouwvergunning is er nog niet, maar de fundering is al vast gelegd.

Verdere plannen

Met de voorbereiding van de inrichting van een Indisch Herinneringscentrum in Villa Sandhaghe, Hogeweg 18, is nu een begin gemaakt: op 15 juli is een bouwaanvraag ingediend voor de restauratie en herinrichting van de villa. Wij stellen ons voor hierover - en vooral ook over een

voorgenomen nieuwe aanbouw in de tuin - binnenkort nader overleg te plegen met het bestuur van de stichting en met de gemeente.

Bij Parkweg 15, Villa Nieuw Panorama, zijn de ontwikkelingen in een stroomversnelling geraakt. Het onderzoek naar de mogelijkheid hier een kindercentrum in te richten is gestaakt. Per 1 juli heeft de regering van Libië het pand gehuurd om hier een ambassade te vestigen. De vooruitzichten lijken hier minder bedreigend dan bij Duinweg 20-22.

Binnenkort zal ook nog een plan tot vernieuwing van delen van Villa Collinnetto, Hogeweg 2, een Rijksmonument, bij de gemeente worden ingediend. Alle aanleiding eens aan te kaarten ook de gelijktijdig gebouwde Villa Narcis, Parkweg 1B, op de lijst van Rijksmonumenten geplaatst te krijgen.

Geen plan meer, maar werkelijkheid is de verbouwing bij Duinrust. Op 1 september is hier een nieuwe ruimte voor fysiotherapie in gebruik genomen, aan het vernieuwen van een aantal kamers voor bewoners wordt nu gewerkt. Ten slotte zullen er tien verpleegeenheden worden ingericht. Eveneens is een belangrijke verbetering van Villa Esmeralda, Hogeweg 4, tot stand gekomen. De huidige eigenaar is erin geslaagd bij een steenfabriek nieuwe roodgekleurde leien te laten bakken en hiermee de reeds jaren versleten dakbedekking te laten vernieuwen. Een gewaardeerd initiatief.

Ton Landheer over bouwen, breken en behouden

aanvraag ingediend en op 25 augustus 1999 evenmin 'doorgelaten' door de Welstandscommissie. Wij wachten met spanning af, hoe de gemeente aan dit eigengereid optreden van de bouwers een eind wil maken.

Iraanse ambassade, Duinweg 20-22

Intensief, tijdrovend overleg met alle betrokkenen (Ambassade, Bouwtoezicht, Buitenlandse Zaken, Politie en niet te vergeten de directe burens) heeft ertoe geleid, dat de ver-

Het Rijksmonument Villa Collinnetto, Hogeweg 2, en de tegelijk gebouwde Villa Narcis, Parkweg 1a/b (foto boven). Plaatsing op de monumentenlijst van Villa Narcis lijkt binnen de lijnen der logica te liggen.

Romeins dorp onder Van Stolkpark?

Ook onder de straattegels van de openbare weg van het Van Stolkpark zijn belangwekkende zaken te zien. De afdeling Archeologie van de gemeente Den Haag deed de afgelopen zomer, toen de aanleg van de nieuwe riolering een diep spoor trok door de wijk, onderzoek in de sleuven.

Het park is gebouwd op duingrond. De duinen hebben zich niet zo heel lang geleden gevormd: de basis ervan ligt in de middeleeuwen toen de Nederlandse kuststreek te kampen had met grootschalige overstuivingen. In die periode is het toen aanwezige landschap voor grote delen onder het

ten van een belangrijk dorp in de bodem. Dit dorp lijkt zijn bestaansrechten te hebben ontleend aan de aanwezigheid van een Romeins fort. Van dat fort is nog niets ontdekt, maar wel van de soldaten die deze versterking hebben bemand. Wapens en uitrustingsstukken zijn er namelijk wel volop gevonden.

Hoe groot het dorp is geweest weten de archeologen niet. Dankzij de riool-aanleg in het Van Stolkpark is er echter nu wel iets meer bekend. Er zijn, vanuit de rioolsleuf, op gezette afstanden grondboringen uitgevoerd.

Duidelijk is daaruit geworden dat de resten van het dorp zich tot onder het park uitstrekken, in elk geval onder de Van Stolkweg zelf.

Het betekent dat het dorpje met het fort een behoorlijk areaal moet hebben bestreken.

Wat er precies in het park ligt, weet de dienst helaas niet en men zal er ook niet snel achterkomen. Daarvoor ligt alles namelijk te diep onder het oppervlak. Aan de andere kant ligt het er voorlopig dus ook veilig. Dat is ook wat waard.

Over de Romeinse vondsten van de Scheveningseweg komt binnenkort een boek uit in de Haagse VOM-reeks.

Ab Waasdorp rapporteert

stuifzand bedolven geraakt; de restanten daarvan zitten heden ten dage nog steeds in de grond verborgen.

Dat blijkt ook in het Van Stolkpark het geval te zijn. Het gaat daarbij om meer dan alleen het oude landschap. Er woonden namelijk, vooral in de Romeinse tijd, dus tussen 100 en 300 na Chr., ook al een groot aantal mensen in dit gebied. Tijdens een grote opgraving aan de Scheveningseweg in de jaren tachtig heeft de afdeling Archeologie daar ook al bewijzen van gevonden: er bevonden zich daar res-

Bent u al vriend of vriendin van het Van Stolkpark

De Wijkvereniging 'Van Stolkpark' zet zich in voor het behoud van een goed woon- en leefklimaat in de wijk. Dit houdt onder andere in: inspraak en participatie bij gemeentelijke besluitvorming; werken aan het herstel van de woonfunctie in de wijk; aandacht voor beheer en onderhoud van het groen; acties gericht op het schoonhouden en de veiligheid van de wijk. Een particuliere organisatie beveiligd de aangesloten panden. Burenhulp biedt uitkomst indien nodig. Het wijkblad verzorgt de informatie. Als u nog geen begunstiger bent van de Stichting Vrienden van het Van Stolkpark is het nu tijd u aan te melden, ook in uw belang. U kunt dit doen door uw bijdrage (minimaal f 35 per jaar) over te maken naar postrekening 2887132, t.n.v. de Stichting Vrienden van het Van Stolkpark te Scheveningen.

Nog een 125-ja

Net als bij het Van Stolkpark ligt het begin van 'De Facultatieve' in 1874. En net als de wijkvereniging is de Facultatieve begonnen als een 'actiegroep' - maar wel een heel 'nette'. Anders dan bij de wijkvereniging zijn de dochters intussen de moeder boven het hoofd gegroeid.

De dochters, die het praktische werk doen, zijn sinds enkele jaren gebundeld in 'De Facultatieve Groep'. De Groep beschikt nu over drie fraai gerestaureerde en efficiënt ingerichte panden in de wijk. Zo verenigen ze het nuttige met het aangename en dragen zij bij aan het bijzondere karakter van de wijk: Villa Violetta, Van Stolkweg 29, de daarmee verbonden Villa Austria, Van Stolkweg 29a, en Alla Bella Vista, Van Stolkweg 16, er tegenover.

Intussen heeft de oorspronkelijk actievoerende moeder als een wat bedaagde dame de koninklijke status verworven als Koninklijke Vereniging voor Facultatieve Crematie. Zij heeft nu vooral een ideële taak, het verder uitdragen van het gedachtegoed, dat aan crematie ten grondslag ligt langs de daarvoor geschikte wegen. Haar 125e verjaardag is niet ongemerkt voorbij gegaan. Bepaald niet.

Tentoonstelling

De viering van het jubileum is al op 6 februari begonnen met de opening van een tentoonstelling: De voelbare leegte. De tentoonstelling behandelt 2000 jaar dodencultuur in Nederland vanuit een volkenkundige en cultuurhistorische invalshoek. Doel van de tentoonstelling is het doorbreken van taboes rond de dood en het laten nadenken van het publiek over de eigentijdse vormgeving van het levens-einde. De voelbare leegte is opgebouwd rond elf periodes uit de Nederlandse geschiedenis. Daarnaast komen speciale thema's zoals eten en drinken, muziek, humor, het huis van Oranje, het kind, geweld en op reis in de tentoonstelling aan bod. De vormen van de onderdelen waaruit de tentoonstelling is opgebouwd, verbeelden de wijze waarop mensen in een bepaalde periode tegen de dood aankeken. Het gebruik van beeld en geluid, de bijzondere vormgeving en de realistische

en relativerende toon, maken de tentoonstelling geschikt voor alle leeftijden. De tentoonstelling is nog tot en met 10 oktober 1999 te zien in het Museon. Daarna gaat hij op reis door het land.

Amalgaamvullingen

Samen met de International Cremation Federation organiseerde de jubilerende vereniging op 31 mei, 1 en 2 juni een internationaal congres, waarvoor 400 deelnemers uit alle hoeken van de wereld naar Den Haag kwamen. Het getuigde van lef en realiteitsbesef hier onder het motto Crematie en milieu het milieu centraal te stellen. Wijkbewoner Jochem Oerlemans ging als tandarts in op de uitstoot van kwikdamp, die bij crematie vrijkomt uit amalgaamvullingen en de buitensporige kosten die gemaakt moeten worden om die uitstoot te beperken.

Film te zien op wijkvergadering

Tijdens het congres beleefde ook de voorlichtingsfilm, die de Vereniging heeft laten maken zijn première. De

Wijkbewoner J. Oerlemans sprak over amalgaam en milieu.

hoe de oprichtingsvergadering van de Vereniging tot invoering der lijkverbranding in Nederland plaats vond op maandag 28 december 1874 in het toen net geopende en door een van de initiatiefnemers beheerde Gebouw

neren hoe dit gebouw in 1964 tot de grond afbrandde. Hier staat nu het pas geopende nieuwe Ministerie van WWS aan de Zwarteweg. Ook de strijd om wettelijke erkenning van crematie, de bouw van het eerste crematorium

komen aan de orde in het prachtige gedenkboek, dat de hele ontwikkeling van 1874-1999 in 365 pagina's belicht, inclusief foto's van alle huidi-

Ton Landheer: ook De Facultatieve viert feest

film duur 24 minuten. Verder willen wij hierover kort zijn, omdat de film te zien zal zijn tijdens de najaarsvergadering van de wijkvereniging op 11 oktober in het VCL, waarvoor u van harte wordt uitgenodigd.

Ten slotte mag niet onvermeld blijven het zeer lezenswaardige gedenkboek *Vuurproef voor een grondrecht*, dat Wim Cappers op uitnodiging van de Vereniging heeft geschreven. Hij werd er twee jaar voor vrijgesteld en kon dus heel wat tijd steken in onderzoek. Het is interessant bij Cappers te lezen,

voor Kunsten en Wetenschappen in Den Haag. Ouderen zullen zich herin-

ge bestuurders en medewerkers. Het boek is in de handel en kost f 59,50.

Burgemeester Deetman ontvangt het eerste exemplaar van het gedenkboek.

Algemene
Ledenvergadering
11 oktober 1999
zaal open 19.30 uur,
aanvang 20.00 uur
Vrijzinnig-Christelijk
Lyceum
Film over 125 jaar
Facultatieve

Babysitters

Advies-tarieven zijn: f 6,00 per uur van 19.00 - 24.00 uur f 7,50 per uur vóór 19.00 uur (dus overdag) en ná 24.00 uur. Als een babysitter blijft slapen, wordt het tarief berekend tot het moment van thuiskomst van de ouders. Het is noodzakelijk gebleken beide partijen erop te wijzen, dat er duidelijke afspraken moeten zijn over tarief, de tijd van thuiskomst en het al dan niet ontvangen van bezoek tijdens het babysitten. Het is voor iedereen prettiger dit van te voren goed te regelen.

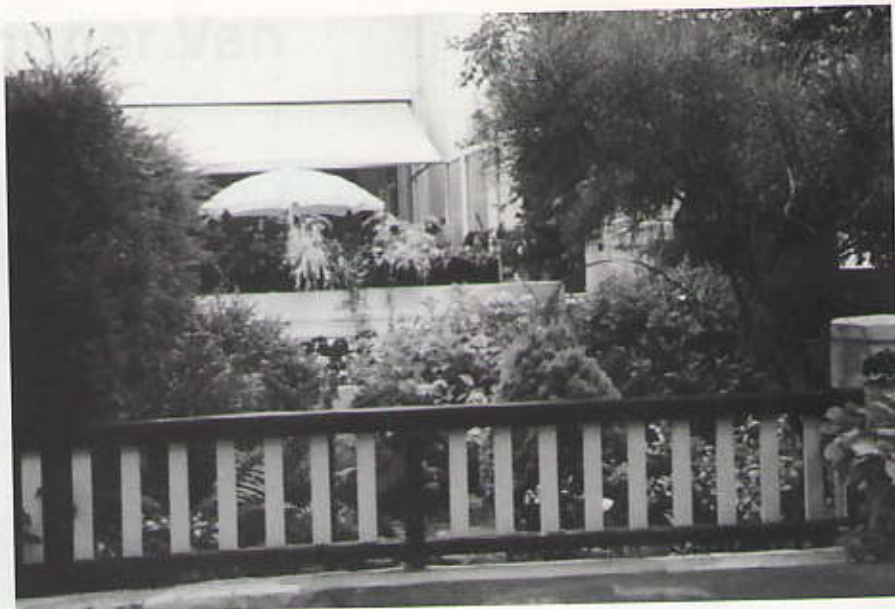
Francijn Bulhof	350 78 84
Marthe Commandeur	338 73 73
Kiki Grooss	355 37 90
Diederik van Imhoff	358 48 91
Kirin Lynch	354 81 76
Alexander Jöbsis	352 40 65
Claire Mulder	355 02 13
Florine de Ranitz	358 61 09
Harriet van Utenhove	350 44 35
Beatrijs Vermeulen	350 71 60
Tony Vermeulen	350 71 60
Patrick van Wijnen	306 18 12

Inhoud

Nieuw Rijswijk	1-4
De tuin van Nieuw Rijswijk	4,5
125 jaar Van Stolkpark	6,7
Bouwen, breken en behouden	8,9
Romeins dorp onder Van Stolkpark?	10
De Facultatieve	11, 12

Aan dit nummer werkten mee Anneke Landheer, Ton Landheer, Ab Waasdorp en Els Ketelaar

Overnemen uit de inhoud van de Van Stolkparkkoerier alleen met toestemming van de redactie, en met bronvermelding.

Belvédèreweg in de zomer. een winnende tuin? In het decemberrnummer van de Koerier foto's van de tuinen die de jury van de Koninklijke Maatschappij Tuinbouw en Plantkunde tot de best verzorgden en kleurrijksten vond.

Wijkvereniging "Van Stolkpark"

Contact- en correspondentie-adres: Prof. P.S. Gerbrandyweg 3, telefoon 354 12 96, fax 352 40 34. Secretariaat: mevrouw A.E.M. Landheer-Roelants

BESTUUR:

Voorzitter:

Mr. T. Landheer, Prof. P.S. Gerbrandyweg 3
telefoon 354 12 96

Vice-voorzitter/secretaris:

Mr. F.-N. Grooss, Van Stolkweg 13
telefoon 355 37 90

Penningmeester:

Mevrouw Drs. M.F.T. Schrijver
Prof. P.S. Gerbrandyweg 11
telefoon 350 48 62

Leden:

K. van Dam, Van Stolkweg 29a
telefoon 3518800

E.A.M. Persoon, Van Stolkweg 28

Stichting Buurtpreventie Van Stolkpark

Secretariaat/nieuwe aanmeldingen

telefoon 3541296

Voorzitter:

K. van Dam, tel. 3518800

secretaris:

Mw. A.E.M. Landheer-Roelants
Prof. P.S. Gerbrandyweg 3
telefoon 354 12 96

Penningmeester:

E.A.M. Persoon, Van Stolkweg 28

meldkamer NVD

telefoon 3982340

Coördinator actie bestrijding iepziekte:

Mr. C.J.J. Hiebendaal, tel. 350 39 93

Van Stolkparkkoerier:

Redacteur E.A. Ketelaar-de Vries Reilingh
telefoon 358 54 50

Verspreiding:

G. de Lange, Kanaalweg 53
telefoon 3514309
i.s.m. mevrouw M.W.A. Tijdhof-Spronk
Kanaalweg 7f
telefoon 358 57 45

Burenhulp:

Wijkhoofd:
Mevrouw A.A. Hiebendaal-van Rhijn
telefoon 350 39 93

Stadsdeelkantoor Scheveningen

Duinstraat 10

Stadsdeelcoördinator:

P. Treffers
telefoon 353 56 00

Servicepunt Stadsbeheer:

telefoon 353 56 50

Wijkagent:

M.M. de Zeeuw
Politiebureau Nieuwe Parklaan
telefoon 310 30 56/310 30 52

Adviseur beveiliging:

A. van Leeuwen
Politiebureau Nieuwe Parklaan
telefoon 310 30 55/310 30 52

Rayonagent:

F. de Ruiter
Politiebureau Nieuwe Parklaan,
telefoon 310 30 38/310 30 52